

Udruga BIOM
Preradovićeva 34, 10000 Zagreb
Tel/Faks: 01/41 000 18
info@biom.hr
www.biom.hr
IBAN: HR9123400091110249630
OIB: 02969783432

UPRAVNI SUD U RIJECI

Barčićeva 3

51 000 RIJEKA

UR. Br.: 1-13-149

31. listopada 2013.

TUŽITELJ: Udruga BIOM, Biankinijeva 12b, Zagreb, zastupana po izvršnom direktoru Krešimiru Mikuliću.

TUŽENIK: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Ulica Republike Austrije 14, Zagreb

TUŽBA

Zbog Rješenja Ministarstva zaštite okoliša i prirode

UP/I 351-03/12-02/203

URBROJ: 517-06-2-1-1-13-17

od dana 26.rujna 2013.

3X

Tužitelj u zakonskom roku podnosi tužbu protiv Rješenja Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Klasa UP/I 351-03/12-02/203, URBROJ: 517-06-2-1-1-13-17, od dana 26. rujna 2013. godine. moli se Naslov da hitno pokrene postupak po istoj, sukladno čl. 149. Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13) koji propisuje: „Sudski postupak po svakoj tužbi iz područja zaštite okoliša sukladno ovom Zakonu, je hitan.“

Rješenje posl. broj. (Prilog B1) objavljeno je 3.10.2013. godine na službenim mrežnim stranicama Ministarstva zaštite okoliša i prirode.

Pobijenim Rješenjem tuženik je „Zahvat - vjetroelektrana Udbina ukupne snage 120MW – faza B na lokaciji 3 Palež – Podlapača i lokaciji 4 Rebička gradina – Srednja gora“, nositelja zahvata Lika-Feniks d.o.o. iz Udbine, Kurjak 32, ocijenio kao prihvatljiv za okoliš i ekološku mrežu uz primjenu mjera zaštite okoliša i mjera ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže (A), te uz program praćenja stanja okoliša i ekološke mreže (B) određenim samim Rješenjem.

Tužitelj pobija Rješenje tuženika pod gornjim posl. brojem u cijelosti te se tužba upućuje jer se u postupku koji je Rješenju prethodio nije postupilo prema pravilima postupka. Činjenično stanje nije pravilno utvrđeno te je iz nepravilno utvrđenih činjenica izveden nepravilan zaključak, tako da Zakoni Republike Hrvatske nisu pravilno primijenjeni.

Osporavano Rješenje koje se pobija ovom tužbom, izdano je od strane nadležnog tijela, iako nisu bili ispunjeni svi propisani uvjeti za njegovo izdavanje. Ministarstvo (ovdje tuženik) je pri donošenju Rješenja posl. br. počinilo više značajnih povreda postupka.

U pobijanom Rješenju tuženik je pogrešno ocijenio predmetni zahvat kao prihvatljivim za okoliš i ekološku mrežu. Međutim, zbog brojnih nedostataka Studije utjecaja na okoliš (SUO), uključujući i Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu, tuženik je trebao donijeti rješenje kojim predmetni zahvat ocjenjuje kao zahvat koji će imati nepovoljan utjecaj na okoliš i ekološku mrežu, odnosno, predmetni zahtjev trebalo je odbiti.

Udruga - BIOM (ovdje tužitelj) sukladno čl. 167. st. 2. Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13), ima dovoljan (vjerojatan) pravni interes za pristup pravosuđu, tj. za pokretanje predmetnog spora (Prilog A1 i A2) te je uložila primjedbe na SUO tijekom javne rasprave (Prilog B2).

Razlozi za to su slijedeći:

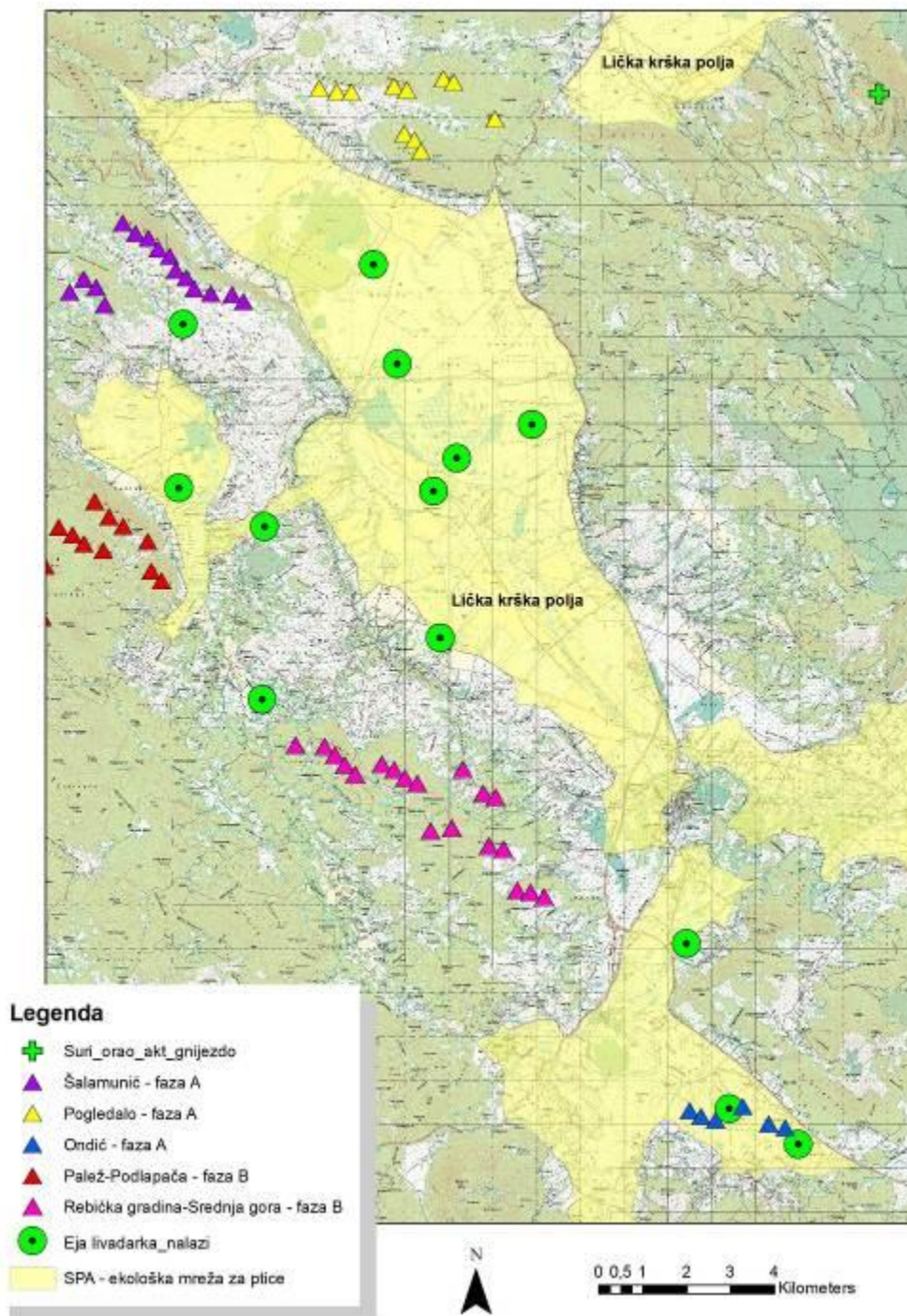
I. Upravni postupak izdavanja Rješenja protiv kojih se pokreće ovaj upravni spor nije bio vođen pravilno. Postupak procjene utjecaja na okoliš za zahvate u okoliš radi kojeg su donesena predmetna Rješenja, nije proveden temeljem Zakona o zaštiti okoliša (NN 110/07) i Uredbe o procjeni zahvata na okoliš (NN 64/08, NN 67/09), iako je to tako navedeno u Rješenju.

a) Člankom 7. Uredbe o procjeni zahvata na okoliš propisano je da „Studija o utjecaju zahvata na okoliš (u daljnjem tekstu: studija) obvezno sadrži poglavlja sa sadržajem kako je određeno u Prilogu IV. ove Uredbe.” Prilogom IV iste Uredbe određen je obvezni sadržaj SUO tj. da studija mora sadržavati opis zahvata tj. “opis fizičkih obilježja cjelokupnog zahvata i drugih aktivnosti koje mogu biti potrebne za realizaciju zahvata”.

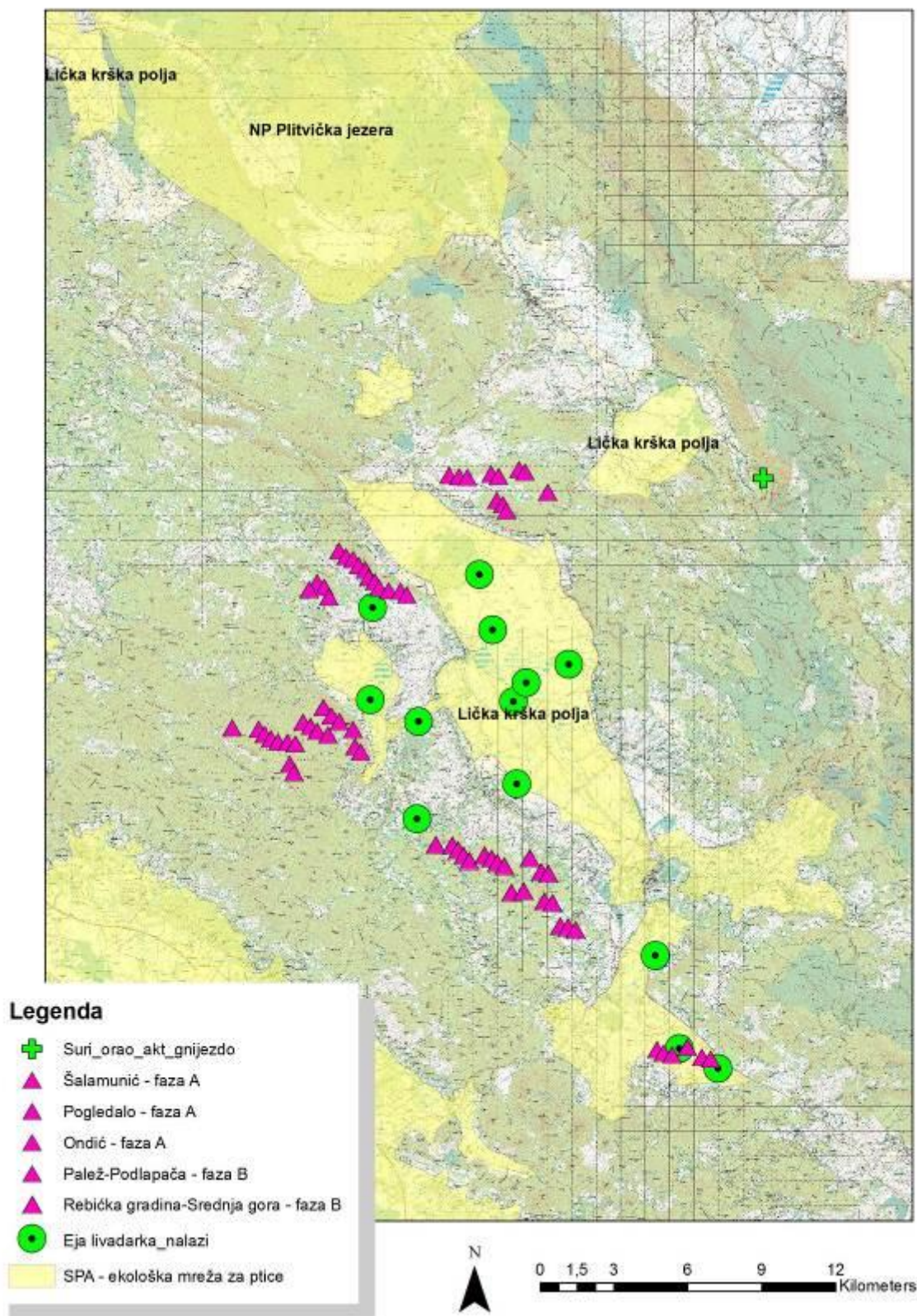
Iz grafičkih priloga i opisa zahvata iz dvije studije jasno je vidljivo da su faza A i faza B vjetroelektrane Udbina dva dijela jednog jedinstvenog projekta pod nazivom „Kompleks vjetroelektrana Udbina 120 MW“. Da je riječ o jednom projektu govore i slijedeće činjenice: oba projekta imaju istog investitora (Lika-Feniks d.o.o.), a obje studije utjecaja na okoliš imaju istog Ovlaštenika, tj. izrađivača studije (Oikon d.o.o), istog podizvođača za procjenu utjecaja na ptice (ProAves d.o.o.) te i isti broj ugovora između izrađivača studije i investitora (515-08) (Dokaz: naslovnice ne-tehničkih sažetaka za javni uvid iz svibnja 2012 (faza A) i svibnja 2013 (faza B)).

Slijedom gore navedenog, evidentno je da je Investitor, uz pomoć Ovlaštenika, odabrao strategiju razbijanja jednog velikog projekta (izgradnja vjetroparka s ukupno 70 vjetroagregata koji okružuje Krbavsko i Podlapačko polje) u dva mala projekta kako bi se svaka pojedinačna faza (sa 32 i 38 vjetro-

agregata po pojedinoj fazi) ocijenila prihvatljivom za okoliš i ekološku mrežu, te izbjegla odgovarajuća analiza kumulativnih utjecaja na okoliš, prirodu te na koherentnost ekološke mreže (Slika 1 i Slika 2).

Slika 1: raspored vjetroagregata faza A i B u odnosu na nalaze eje livadarke, ciljne vrste očuvanja ekološke mreže za ptice „Lička krška polja“

Slika 2: Vjetroagregati faze A i B zaokružuju ekološku mrežu i narušavaju time ekološku koherentnost

Iz opisa predmetnog zahvata je očito da kompleks Vjetroelektrana Udbina (faza A i B) obuhvaća cjelokupno područje koje okružuje Krbavsko polje sa zapadne, jugo-zapadne i južne strane (Slika 2), te da će ukupni gubitak prirodnih staništa (šuma i travnjaka) iznositi najmanje 121,84 ha. Utjecaji provedbe oba plana na okoliš mogu se time moraju ocijeniti kao vjerojatno vrlo značajni, jer se narušava koherentnost između pojedinih područja ekološke mreže „Lička krška polja“ (HR 1000029). Ovo je tipičan slučaj prilikom izrade hrvatskih studija „utjecaja na okoliš“ u kojem se veliki zahvat sa znatnim negativnim utjecajima nastoji rascjepkati na nekoliko manjih (tzv. faza) kako bi se pojedinačnim i necjelovitim studijama minimalizirao njihov utjecaj. Smatramo da studija za ovakve zahvate, osobito one koji se nalaze na području ili u blizini područja ekološke mreže, mora obuhvatiti analizu cjelokupnog utjecaja zahvata temeljem cjelovitog projekta, kao i dodatno analizirati kumulativne utjecaje sličnih zahvata iz drugih planiranih projekata.

Iako je strategija Investitora vezana za umanjivanje i prikrivanje štetnih posljedica utjecaja razumljiva, smatramo da je Stručno povjerenstvo tijekom postupka, kao i tuženik tijekom izdavanja predmetnih Rješenja postupilo suprotno odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Uredbe o procjeni zahvata na okoliš. Naime, Zakon o zaštiti okoliša, potpuno opravdano, ne predviđa provedbu procjene utjecaja zahvata za okoliš za parcijalne projekte tj. procjenu u fazama, već izričito zahtjeva procjenu cjelokupnog zahvata (članak 14. NN 80/13). Stoga je Povjerenstvo trebalo još u prvoj fazi procjene utjecaja zahvata na okoliš (faza A) sukladno Zakonu odbiti studiju utjecaja zahvata na okoliš kao nepotpunu i tražiti od investitora da ponovno pokrene postupak u trenutku kada izradi odgovarajuću studiju za cjelokupni zahvat.

Objašnjenje Tuženika o neprihvatanju primjedbe zainteresirane javnosti vezano za necjelovitost studije argumentom da „za dvije lokacije nije bilo odgovarajućih terenskih podataka“, te da se „niti kumulativni utjecaji nisu mogli obraditi za cjelokupni prostor nego će se oni obraditi u okviru studija za fazu B kada će biti poznati svi tehnički detalji obiju faza“ smatramo dokazom nedjelotvornosti cjelokupnog postupka ocjene utjecaja zahvata na okoliš kada se razbije na dvije faze i time na dva odvojena postupka (dokaz: Prilog B1).

Također napominjemo činjenicu da se protiv Rješenja Ministarstva zaštite okoliša i prirode kojim je zahvat „Vjetroelektrana Udbina ukupne snage 120 MW – faza A (96 MW) na lokaciji 1 Pogledalo, lokaciji 2 Šalamunić i lokaciji 5 Ondić“ ocijenjen prihvatljivim, pred nadležnim Upravnim sudom već vodi pravni postupak s ciljem njegovog poništavanja zbog povreda zakonodavne procedure tijekom njegova donošenja (veza: 3 Usl-134/13-2) - također pokrenut od Udruge BIOM. Jednako tako, naglašavamo činjenicu da je za fazu B ovog projekta procedura procjene utjecaja na okoliš započela samo četiri dana nakon što je izdano pozitivno rješenje za fazu A !

b) člankom 13. st. 5. Uredbe o procjeni zahvata na okoliš propisano je da „Kada povjerenstvo na prvoj sjednici ocijeni da studiju treba dopuniti podacima koji su takve prirode da, u bitnom, utječu na cjelovitost studije i pri tome ocijeni da dopunu studije objektivno nije moguće provesti u roku od 30 dana, predložit će nadležnom tijelu da zahtjev nositelja zahvata odbije kao neutemeljen.“

Kako je prva sjednica Povjerenstva u postupku izdavanja Rješenja posl. br., na kojoj su zatražene dorade i dopune Studije, održana 21.2.2013. godine, a nadležno Ministarstvo je donijelo odluku da se Studija upućuje na javnu raspravu tek 28.5.2013. tj. tek tri mjeseca poslije, evidentno je da su dorade i dopune bile takvog obima da ih nije bilo moguće provesti u roku od 30 dana, te je Povjerenstvo trebalo, sukladno Zakonu, nadležnom tijelu predložiti odbijanje zahvata.

c) Tijekom javne rasprave održane u Ličko-senjskoj županiji za obje faze B „Vjetroelektrana Udbina 120 MW“ Tužitelj je u zakonskom roku priložio opsežne primjedbe na manjkavosti kvalitete Studije (Prilog B2). Člankom 15. st. 3. Uredbe o procjeni zahvata na okoliš propisano je da „Povjerenstvo će razmotriti mišljenja, primjedbe i prijedloge te očitovanje iz stavka 2. ovoga članka, obrazložiti razloge njihova prihvaćanja odnosno ne prihvaćanja u odnosu na najprihvatljiviju varijantu zahvata, te će donijeti mišljenje o prihvatljivosti zahvata.“ Na drugoj sjednici Povjerenstva, održanoj 12.09.2013. za fazu B, Povjerenstvo je u cijelosti propustilo stručno i objektivno razmotriti izložene primjedbe javnosti i zainteresirane javnosti, kao i očitovanje nositelja zahvata na navedene primjedbe (Dokaz: Uvid u zapisnik sa 2. Sjednice Povjerenstva od 12.09.2013. g.).

d) Dalje odstupanje od propisane procedure jest i trajanje samog postupka. Dakle, suprotno važećim propisima postupak za fazu B trajao od 7.12.2012. godine, dana kada je nositelj zahvata podnio zahtjev za pokretanje postupka, do 12.9.2013. godine (datum održane druge sjednice Povjerenstva), dakle punih 9 (devet) mjeseci, a ne 4 (četiri), odnosno 6 (šest) mjeseci kako je to propisano člankom 78., st.1. i 2. starog Zakona o zaštiti okoliša (NN 110/07) odnosno kako je to propisano člankom 88., st.1 i 2. novog Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13).

Napominjemo da ovo produženje trajanja postupka nije bilo vezano niti je rezultiralo bitnim poboljšanjem tehnologije zahvata, same studije utjecaja na okoliš ili poboljšanjem mjera zaštite prirode i okoliša.

e) Člankom 7. i Prilogom IV Uredbe o procjeni zahvata na okoliš propisano je da Studija utjecaja na okoliš obvezno sadrži varijantna rješenja zahvata što Studije za predmetni zahvat „Kompleks vjetroelektrana Udbina 120 MW“ ne sadrži. Dapače, niti nakon što je zainteresirana javnost ukazala na ovaj propust, Investitor i Ovlaštenik Studije nisu odgovarajuće dopunili Studiju, već tvrde da to nije moguće „jer se studija o utjecaju na okoliš ne bavi utjecajem na elektroopskrbu, te pitanje mogućnosti proizvodnje iste energije na drugom mjestu ne ulazi u okvir istraživanja studije.“ Navedeno se obrazloženje u cijelosti može ocijeniti neutemeljenim i nestručnim.

Naime, tvrdnja da se u sklopu Studije utjecaja na okoliš ne mogu razmatrati varijantna rješenja, u smislu alternativnih lokaliteta, nije točno. U objedinjenom postupku procjene utjecaja na okoliš Studija utjecaja na okoliš obuhvaća i Glavnu ocjenu prihvatljivosti zahvata. Glavna ocjena prihvatljivosti zahvata jasno mora, prema transponiranom zakonu EU Direktive o staništima, razmatrati varijante zahvata u smislu alternativnih područja ili alternativnih oblika zahvata (npr. solarni paneli, ili pogon na biomasu) umjesto predložene vjetroelektrane ako ista može imati značajno negativan utjecaj na ciljne vrste očuvanja za, u ovom slučaju na eju livadarku koja obitava na području „Lička krška polja“ kao dio nacionalne ekološke i NATURA2000 mreže.

Varijanta rješenja u duhu europske pravne stečevine, konkretno *EIA Directive (85/337/EEC)* podrazumijeva „alternativne“ u odnosu na predviđeni zahvat. Dakle, zakonodavac upravo želi da se zahvat razmatra na način da postoje prostorne alternative za zahvat. Prema točki 3. Priloga V, Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu (118/09), na temelju članka 247. st. 2. Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13), opis utjecaja zahvata na Nacionalnu ekološku mrežu mora sadržavati analizu mogućih utjecaja drugih pogodnih mogućnosti (varijantnih rješenja) zahvata na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

Budući da osporavana Studija utjecaja na okoliš, odnosno dio Glavne ocjene prihvatljivost zahvata, nije razmotrila varijantna rješenja sukladno Zakonu o zaštiti prirode, smatramo da je Studija stručno neutemeljena.

f) Člankom 14. Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13) propisano je načelo Cjelovitog pristupa kojim se određuje da je njegova osnovna svrha sprječavanje i/ili smanjenje rizika za okoliš na najmanju moguću mjeru rizika na okoliš u cjelini. Člankom 7. i Prilogom IV Uredbe o procjeni zahvata na okoliš propisano je da Studija utjecaja na okoliš obvezno sadrži opis utjecaja zahvata na okoliš, tijekom građenja i/ili korištenja zahvata, koji posebice uključuje „izravne, neizravne, sekundarne, kumulativne, kratkoročne, srednjoročne, dugoročne, trajne, privremene, pozitivne i negativne utjecaje.“ Predmetne studije ne sadrže kumulativni utjecaj niti svih predviđenih zahvata (faza A i B), niti sagledava kumulativne utjecaje planiranog zahvata sa drugim istovjetnim zahvatima unutar Ličko-senjske županije ili Hrvatske.

Ovim načinom izrade je u cijelosti prekršeno načelo Cjelovitog pristupa iz Zakona o zaštiti okoliša, kao i odredbe odgovarajuće Uredbe o procjeni zahvata na okoliš koje govore o obveznom sadržaju Studije.

II. U postupku donošenja predmetnog Rješenja povrijeđen je i čl. 85. Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13) kojim se propisuje kako „Studija o utjecaju zahvata na okoliš mora biti izrađena na temelju najnovijih, vjerodostojnih i dostupnih podataka“.

a) Prvo, navodimo manjkavosti vezane uz postojeću biološku i krajobraznu raznolikost, od činjenice da se ne razmatra utjecaj zahvata na ključne ekološke i druge procese koji omogućuju razvoj postojeće biološke i krajobrazne raznolikosti, kao niti utjecaj zahvata na ključne populacije rijetkih i ugroženih svojti zaštićenih odredbama Zakona o zaštiti prirode. Bez jasnog odgovora i dokaza ostala su bez odgovora slijedeća pitanja i zahtjevi:

- Koji su ključni ekološki i drugi procesi koji omogućuju razvoj postojeće biološke i krajobrazne raznolikosti na području zahvata, te funkcioniranje ekoloških sustava?
- Koje svojte žive na lokaciji zahvata i koliko su njihove populacije velike (brojne)?
- Koje će svojte biti zahvaćene planiranim zahvatom i u kojoj mjeri? To se osobito odnosi na vrste koje žive na području 120 ha čija staništa će biti potpuno uništena zahvatom i pretvorena u pristupne i servisne prometnice, te platoe vjetroagregata.

- Na koji način će planirani zahvat i posljedice zahvata (kolizije s vjetroagregatima) utjecati na populacije rijetkih i ugroženih vrsta životinja koje područje koriste za odmor, ishranu i razmnožavanje?
- Koliko vrsta strogo zaštićenih i zaštićenih svojti definiranih odgovarajućim pravilnikom živi na području Krbavskog polja? Koliko su velike njihove populacije i gdje su rasprostranjene?
- Koliki dio populacije će biti zahvaćeno predmetnim radovima, a koliko posljedicama rada vjetroagregata?
- Kolika je šteta (ekonomska i ekološka) koja će nastati gubitkom zahvaćenih populacija svojti ili staništa?
- Da li je ta šteta nadoknativa ili ne? Tko će nadoknaditi (platiti) tako stvorenu štetu?

Povjerenstvo je moralo biti dovoljno stručno i utvrditi da se bez ovih temeljnih i osnovnih parametara ne može procijeniti stvaran utjecaj na okoliš i prirodu, što je u cijelosti propustilo učiniti.

b) Drugo, navodimo manjkavosti vezane uz krajobrazni utjecaj, gdje je utvrđeno da će utjecaj na krajobraz šireg područja biti značajan, ali da ga je uz „optimalna projektantska rješenja“ i uz „određene mjere zaštite okoliša“ njih moguće „ublažiti ili svesti na prihvatljivu razinu.“ Navedene tvrdnje se u cijelosti mogu ocijeniti neutemeljenima.

Iz studija utjecaja na okoliš je potpuno jasno da su parametri vjetroagregata i njihovih dijelova (visina stupova, veličina lopatica i sl.) zadani i tehnički nepromjenjivi, te samim time „optimalna projektantska rješenja“ nisu moguća (jer npr. projektant ne može smanjiti visinu stupova kako oni ne bi stršili u krajolik ili smanjiti veličinu lopatica agregata). Samim time, potpuno je evidentno da će utjecaj na krajobraz biti izuzetno značajan, te će u potpunosti izmijeniti izgled šireg krajolika. Previđamo neprihvatljivi utjecaj na krajobraznog zbog budućeg vjetroparka Udbina za cjelokupni prostor Krbavsko, Podlapačko polje i šire.

Radi činjenice kako nisu ispunjeni prethodno navedeni zahtjevi očito je kako se na temelju takve stručne podloge nije moglo donijeti Rješenje kojim se Zahvat ocjenjuje povoljnim za okoliš.

c) Treće, navodimo manjkavosti vezane uz program praćenja faune ptice pobijenog Rješenja: Kao prvo, opisani istraživački napor za pronalaženje usmrćenih jedinki je premali. Ovdje preporučujemo da se Ovlaštenik SUO-a i podizvođač ProAves konzultira sa suvremenom literaturom koja opisuje adekvatnu metodologiju i istraživački napor pronalaženja usmrćenih jedinki. Sasvim je nejasno i suprotno stručnoj praksi kako je Ministarstvo u pobijenom Rješenju posl. br. obuhvatilo nesvršishodan program praćenje smrtnosti ptica na vjetroelektranama. Time je ozbiljno narušena stručna utemeljenost SUO i Rješenja. Promatranje s pozicije vjetroturbine je apsolutno nesvršishodna, jer sam istraživač, dobro vidljiv za ptice, a prije svega za grabljivice, utječe na ponašanja ptica na način da sprečava približavanje ptica vjetroagregatima. U Prilogu B2 (Dodatak 2) se nalazi dokument koji opisuje prikladno praćenje smrtnosti ptica nakon stavljanja vjetroelektrane u pogon. Nadalje, se trebaju prije svega

odrediti kritični pragovi povećane smrtnosti koji su izraženi u brojčanom obliku (npr. broj mrtvih ptica/godina/vjetroagregat). Apsolutno je neophodno postaviti kritične vrijednosti za ciljane vrste očuvanja kao npr. za eju livadarku!

Slijedom svega navedenog pod točkama I.-II. ove tužbe potpuno je jasno kako u pobijanim Rješenjima nije pravilno primijenjen zakon te da se u postupku koji je ovim aktima prethodio nije postupilo prema pravilima postupka, a osobito da činjenično stanje nije pravilno utvrđeno, te da je iz činjenica izveden nepravilan zaključak u pogledu činjeničnog stanja.

Iz tih razloga tužitelj predlaže da Sud riješi predmetnu upravnu stvar na način da usvoji ovu tužbu, odnosno da presudom poništi pobijana rješenja tuženika tj. donese:

PRESUDU

„Poništava se Rješenje kojim se Zahvat - vjetroelektrana Udbina ukupne snage 120MW – faza B na lokaciji 3 Palež – Podlapača i lokaciji 4 Rebićka gradina – Srednja gora, nositelja zahvata Lika-Feniks d.o.o. iz Udbine, Kurjak 32, ocjenjuje kao prihvatljiv za okoliš izdano od strane Ministarstva zaštite prirode i okoliša, Klasa UP/I 351-03/12-02/203, URBROJ: 517-06-2-1-1-13-17, od dana 26. rujna 2013. godine.

U Zagrebu, 31. listopada 2013. godine

Tužitelj:
Udruga BIOM

Krešimir Mikulić, dipl. ing. biologije

Udruga BIOM
Preradovićeva 34, 10000 Zagreb
Tel/Faks: 01/41 000 18
info@biom.hr
www.biom.hr
IBAN: HR9123400091110249630
OIB: 02969783432

Prilog A

A1 – Preslika Statuta Udruge– BIOM

A2 - Preslika Rješenja gradskog ureda za opću upravu Grada Zagreb

A3 – Preslika Odluke o imenovanju odgovorne osobe za zastupanje Udruge u sudskom postupku

Prilog B

B1 – Preslika Rješenja Ministarstva zaštite okoliša i prirode; Klasa: UP/I 351-03/12-02/203, URBROJ: 517-06-2-1-1-13-17, od dana 26. rujna 2013. godine.

B2 – Preslika primjedbe Udruge BIOM (URBROJ 1-13-108, od 22.srpnja 2013.)